

A LASSÚ ÉLET TITKAI

1

Amikor nemzetközi ingatlanügynökségek és utazási irodák arról készítenek felmérést nyugati klienseik körében, hogy ha vége lesz a világjárványnak, hová utaznának el, vagy akár hol telepednének le, Bali mindig a három leggyakoribb válasz egyike. Nem véletlen, hogy az apró indonéz szigetet évente hatmillió külföldi turista látogatta meg a covid előtt. Az elmúlt másfél évben egy se, miközben egyre többen költöznek ide hónapokra vagy akár évekre egy kiegyensúlyozottabb, lassabb és zöldebb élet reményében. Most fokozatosan újranitják a hindu szigetet a turizmus előtt.

A Google alapítója is ebben a Four Seasonsben száll meg, amíg saját házat nem vesz Balin

A Four Seasons Jimbaran medencéjéből békeidőben ötpercenként lehetett látni a denpassari reptér irányába elsuhanó utasszállító repülőgépeket, ráadásul olyan közletről, hogy tisztán kivehető volt, melyik légitársaság gépe landolt épp. Európából, a Közel-Keletről, Ázsiából és Ausztráliából közvetlen járatok tucatjai koptatták a balinéz kifutópályát az elmúlt években, és tették zajos, lassan kibírhatatlan öböllé a közeli Jimbarant. Az egykor álmos halászfalu az elmúlt húsz évben fősodró turista-paradicsommá vált, nem véletlenül: a fehér homokos, kilométereken át kanyarodó strandról a napfelkeltét és a naplementét is látni.

Tavaly tavasszal egy csapásra kiürültek a légi folyosók meg a strandok, és a következő másfél évben néhány óránként zúgott csak el egy-egy belföldi járat vagy teher-szállító gép az óceán fölött. Bali befagyasztotta a turistavízumot, Indonézia pedig nyolc nap kötelező szállodai karanténal tartotta távol a legelszántabb utazókat is. A szinte üres jimbarani Four Seasons újra mesébe illő nyugalmat

kínál, a tengerparti vasárnapi brunchra ezúttal nem kell egy hónappal előre asztalt foglalni, mint általában.

Bali egyébként a vasárnapi brunchok szigete, minőségben, sztárszakácsokban és árban is egymással vetekszik a St. Regis, a Ritz-Carlton és a Legian. A Four Seasons tengerparti éttermét, a Sundarát ezúttal turisták helyett az expatek, az itt dolgozó külföldiek és néhány tehető balinéz család tölti meg, hála a másfél éve teljesen elképzelhetetlen ajánlatnak: ha egy bizonyos összeg fölött költ az asztaltársaság, ingyenesen kapnak a privát villákból álló luxusreszortban.

A szokásos balinéz forgalmi dugók idején akár két-három óra autózásra lévő testvérszállodát, az ubudi Four Seasons Sayant most ötven perc alatt érjük el. Itt az indonézeknek vezettek be kedvezményes árakat, ők kapva kapnak az alkalmon, és rögtön ide-repülnek, leginkább Jáva szigetéiről, hogy végre felfedezzék maguknak Balinak azt az arcát, amit eddig csak a nyugati turisták engedhettek meg maguknak.

Az amerikai, európai és ausztrál törzsvendégek helyett idén egy-egy nagyobb indonéz család szállingózik a lélegzetelállító hotelben. A szálló az Ayung folyó és a mellette elterülő rizsföldek fölél épült, Ubud legelőkelőbb és legdrágább részén, a sayani hegygerincen. Pár éve Barack Obama is innen indult vadvízi evezésre a lányaival, és persze fegyveres titkosügynökökkel a következő csónakban.

Ottjártunkkor a Google alapítója bukkant fel egy nap a szállodában, mert ő is azt fontolgatja, hogy hosszabb időre Balira költözik. Nincs egyedül: a sayani hegygerincen most építetett villát magának például a Yahoo vezérigazgatója is. Mintha egy miniatűr Manhatanban lennénk,

A lassú élet titkai *Folyt.*

csak hát a helyszín nem egy folyton zúgó metropolis felhőkarcolókkal, hanem egy trópusi sziget bambuszvillákkal és pálmákkal. Ennek megfelelően a ritmus is ezerszer emberibb.

A vendéglátás csúcsa

Talán ennek az új, hosszabb távra tervező klientúrának is köszönhető, hogy a Four Seasons helyi hoteljei az állandó munkatársakat mind megtartották, beoltották, és nem voltak hajlandók bezárni a boltot. Ezernyi kisebb hotel, étterem és üzlet viszont kénytelen volt szélnek eresztetni munkatársait. Egész Indonéziában Bali szenvedte meg legjobban a koronavírus okozta válságot.

Egy közeli kiadó házban, a Villa Melatiban például, bár megtartották az alkalmazottakat, de mivel több mint egy éve egyetlen vendég sem csekkolt be a két hálósobás, pazar panorámájú medencés villába, fél fizetést kaptak. A szakács, a takarító, a sofőr, a kertész és a mindenes – általában ez az alapszemélyzet viseli egy-egy balinéz villa gondját, hogy a vendég úgy érezze, mintha egyszer csak a helyi királyi család sarjaként ébredt volna fel.

Tulajdonképpen ez a fajta személyre szabott vendéglátás jócskán meghaladja mindazt, amire egy corporate luxushotel képes. Ráadásul az átlagfizetés Balin havi kétszáz dollár körül mozog, így egy nyugati tech cég digitális nomádja, aki bárhol dolgozhat, itt olyan életszínvonalat

A Villa Melatiba több mint egy éve egyetlen vendég sem csekkolt be

engedhet meg magának, amiről otthon álmodni sem merne.

Egymást érik a jó nevű nemzetközi iskolák, a régió legmenőbb éttermeit olasz, francia és amerikai sztárszakácsok vezetik, például Will Goldfarb (Room4Desert), Maurizio Bombini (Mauri), Chris Salans (Mozaic) vagy Joseph Antonishek (Karma Kandara). De még egy világhírű bábaasszony, Robin Lim is mágnesként vonzza a külföldieket Ubudba, hogy itt szüljenek és itt telepedjenek le.

Bali mostanáig mégsem vált expatok kolóniájává, ugyanis a sziget társadalma a 16. század óta rendkívül erősen őrzi vallási hagyományait. Nem válnak meg őseik földjétől, legfeljebb kiadják hosszú távra. A külföldiek leginkább csak vendégek errefelé, néhány évre vagy évtizedre.

A helyiek a holdnaptár szerint élnek mindennapjaikat többgenerációs otthonukban, napi többszöri imádság és heti rendszerességgű össznépi ceremóniák köré szervezik a mienknél jóval lassabb – és talán sokszor tartalmasabb – életüket.

Mindebből óhatatlanul átragad valami szokatlan nyugalom az idelátogató modern vándorokra is. És még nem ejtettünk szót arról, hogy mi mindent rejt Bali, akár csak egyórás autótúra a sziget kulturális és spirituális szívéből, Ubudtól.

Ötcsillagos hullámtörés

Északra a világörökség részeként számon tartott legendás rizsföldeket találjuk, nyugatra működő

és alvó vulkánok várnak lélegzetelállító kilátással és túraútvonalakkal, délre olyan drámai sziklás tengerpartok húzódnak, hogy a turisták boldogan repülik át értük a fél világot. Uluwatu nemcsak a szörfösök álma, hanem a milliárdosok bűvöhelye is, például az Alila resort három hálósobás luxusvillája a tenger fölötti sziklaszirten egymilliárd forintért eladó.

A domboldalra épített villák még nagyobbak és még drágábbak, de azokat már mind megvette valaki, indonéz politikusok és üzletemberek. Amikor épp nincsenek itt, a szállóvendégeknek ajánlják a házakat éjszakánként egymillió forintért. Persze ez a jéghegy csúcsa, a domboldal alatt, a szirt fölött vagy hatvan tágas lakosztály kiadó, ezeket már néhány száz dollárért kínálják. Az Alila a legjobbnak ítélt szálloda a környéken, a TripAdvisoron 1600 értékelés átlaga csillagos ötös.

Az extravagáns hotel egyedi építészete rögtön a lobbiba lépve sokkolja a vendéget. A szingapúri építésziroda, a WOHA sztárjai, akik már huszonöt éve fenntartható városdizájnról beszélnek, és Szingapúr legeredetibb, legzöldebb ikonjaiért felelősek, itt aztán tényleg elereszthették a fantáziájukat. Egy komplett Csillagok háborúja-epizódot

Ha hihetünk a TripAdvisornak: az Alila a legjobb szálláshely a környéken

le lehetne forgatni a hotelben, főleg most, hogy csak minden tizedik szobában van vendég. A síthek és a jedik új generációja a tenger fölé ki nyúló téglalakú, farácsok szegélyezte koktélbárban küzdhetne meg egymással.

Most csak egy fehér leninges, fürdőgatyás üzletember üvöltözik a brókerével telefonon az óceán fölötti bárból. Öklömmel fejhallgatójával egészen komikus látványt nyújt a resort medencéjéből nézve, de nem hallgatózunk, elvégre feltűnik egy majomcsalád a pool partján, és elloppják a show-t.

Az uluwatui majmok messze földön híresek pofátlanságukról. A villánkban egy óvatlan pillanatunkban nyitva felejtjük a kertre nyíló ajtót, és mire egy perccel később hátrafordulunk, már az asztal tetején ülve lakmározza ergonomikusan megkomponált gyümölcstálunkat egy jókora him. Párnákkal hadonászva próbáljuk jobb belátásra bírni, de nincs sok esélyünk, végül inkább megvárjuk, míg mindent fölfal, és elégedetten távozik a medence irányába.

A legszebb majmos találkozás néhány kilométerrel arrébb, a Bulgari uluwatui resortjában esik meg. Fiunk épp egy bíborszínű murvafürttel

ON THE SPOT BOOKS

Könyvek Cseke Eszter
és S. Takács András ajánlásával

A Bulgariiban igazán mindent megtesznek a vendégért

beftutatott, fehéren virágzó frangipáni fára mászik – van ízlése –, miközben mi békésen isszuk a reggeli kávénkat a baldachinos napágyon. A pincér előzőkenyen a frangipáni fa egyik vastag ágára helyez egy pohár frissen facsart narancslét a gyerekeknek, aki megissza a felét, majd folytatja a fára mászást. Amikor leér, a pohár ott marad a fán, és egyszer csak feltűnik egy hófehér majom.

Ez nemcsak azért óriási szám, mert a hindu mitológiában és a balinézek szemében a majomhad-sereg parancsnoka, a fehér Hanumán körülbelül Hunyadi Jánossal van egy szinten, hanem mert még sosem láttunk albínó majmot, és főleg nem másfél méterről, a szabadban. Szegény teljesen egyedül van, a színe miatt a többiek kiközösítettek, és egész életét magányosan tölti. De most jó napja van, felhörpinti a maradék narancslét, viszszaeszi a poharat, hálás pillantást vet ránk, majd továbbáll. A Bulgari személyzete is álmélkodva figyeli a szokatlan jelenetet.

Nem sokkal később árnyékba húzódunk a déli hőség elől. A húsz éve épült rusztikus szállodában kőfalak szegélyezte ösvényeken jutunk el a házunkhoz. Ahogy belépünk a mellékhelyiségbe, a mozgásérzékelő vécédészka felső része megemelkedik, gombnyomásra az alsó is. Az elegáns porcelánfajansz fölött, szemmagasságban egy 1975-ös Bulgari-poszter várja az óvatlan vendéget bekeretezve, rajta három drágaköbetetes, virág formájú bross. Önkéntelenül elnevetjük magun-

kat az installáció prózai helyszínén, aminek akár azt a címet is adhatnánk: A giccs és a profán.

A hotel személyzete mindent megtesz, hogy a lehető legotthonosabban érezzük magunkat a helyenként kicsit rideg szállodában. Például, amikor megtudják, hogy egy-két hét múlva várjuk születendő kislányunkat, egy „magnéziumtálat” készítenek be a szobába, levelet mellékelve hozzá a mesterien elrendezett finomságok magnéziumtartalmáról: banán, avokádó, földimogyoró, kesudió, mandula és keserű csoki.

A hotelből sífelvonóra emlékeztető lift ereszkedik le a sziklaszirtról a tengerparthoz. Félúton ínyciklandozó ebédrel várnak minket a tenger friss gyümölcseiből a sziklaszirtbe vajt pop-up étteremben. Kókuszvizet szolgálnak fel hozzá, de azt sem akárhogy: a kókuszt virágokkal díszítetik fel, az oldalába beleégették a Bulgari-logót.

Alapvetően kicsit tartottunk a hotel újgazdag klientúrájától, de így, hogy rajtunk kívül csak a tulajdonos családja falatozik a szomszéd asztalnál, kellemes csalódás kitapasztalni a lassan másfél évszázada alapított olasz luxusmárka rendkívül kényelmes és kényeztető vendéglátását. A legnagyobb élmény persze maga a helyszín, a véget nem érő privát partszakasz, ahol gyakorlatilag egyedül sétálunk a homok fölé tornyosuló robusztus sziklaszirt alatt. Itt minden és mindenki lelassul, és csak bámuljuk a végtelen óceánt. **F**

